

המאיר לארץ

ניצוצי אור המאירים ומלהיבים לב האדם אל השי"ת מלוקט מהספה"ק 'אור לשמים' מאיש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא ז"ע

רבון העולמים ידעתי (ח)

פרק ג' - יראה אהבה ושמחה

[ח] ותהיה יראתך על פני לבלתי אחטא.

היראה היא השער להיכנס לעבודת ה', והרבה מדרגות יש במדה זו, ו"העיקר הוא שיהיה לאדם יראת רוממות, כי היא עיקר היראה, אבל האדם צריך שלא יעזוב גם כן היראה תתאה [שהוא יראת העונש], כי הוא סולם לעלות ע"י להשיג יראת רוממות, וזה השער לה" (תהלים קיח, כ) הוא היראה תתאה (ראה זוהר הקדמה ז): ועל ידו נכנס בעבודת" (לשון רבינו פר' בחוקותי ד"ה וידבר ה').

ראשית היראה הוא שהאדם מתיירא מלחטוא, וכשמגיע למדרגה שאף "כשאין שום אדם אתך בבית, רק הקב"ה יתברך שמו שהוא מלא כל העולם, ואף על פי כן אתה מתיירא ממנו, זו היא יראה שלימה, ואז תזכה 'אותו תעבוד'" (לשון רבינו פר' בשלח ד"ה ושמתם).

אולם צריך להיזהר ביותר במדת היראה כי "יש אנשים העובדים ה' בבחינת יראה, לפעמים נתפס כעס ומרה שחורה רחמנא ליצלן, ויש כת העובדים ה' הסובלים יותר מדאי והם כעסנים בלי חיות, ובאמת צריך האדם לילך במדת אמצעי, בהתלהבות לעבודתו ית"ש, ולמשול ברוחו לסבול כל העולם" (לשון רבינו פרשת שלח ד"ה ואולם ח').

וראה עוד בזה בפרשת פינחס (ד"ה פנחס בן אלעזר) שהזהיר רבינו: "צריך האדם לבלתי יתפשט היראה או האהבה יותר מדאי, כי הקצה מהיראה נסתתף כעס, כי הוא ענף היראה. וכמו כן שמעתי אומרים בשם צדיק אחד שפירש 'יראה וכעס' (תהלים קיב, י), דהיינו שיש לו יראה ומתפשט יותר מדאי, 'וכעס' - מזה בא לו הכעס. ובזה פירשנו הפסוק (דברים א, כא) 'אל תירא ואל תחת', דהיינו שלא יהיה לך יראה שתבוא על ידה שתהיה בתחתית ולא תהיה מעולה ומונושא על ידה".

והתכלית של עבודת ה', אינה להישאר במדרגה הקטנה של היראה, אלא לעלות מתוך יראת העונש ליראת הרוממות, ש"האדם בהעלות על לבו בגדלות הבורא ב"ה ובנוראותיו, הוא נעשה כמו נקודה קטנה מפחד ה' ומהדר גאווה" (פר' בחוקותי ד"ה אם בחוקותי), שכאשר ירא מה' מחמת עונשו, הרי הוא מופרד מה' ויש לו צער בזה היראה, מה שאין כן כשירא מה' מחמת יראת הרוממות, הרי הוא מתבטל לה' ומתאחד עמו, ועל ידי כך יש לו תענוג ושמחה מהיראה (ראה פר' עקב ד"ה והיה עקב, פר' שופטים ד"ה תמים).

אולם היראה לבד לא סגי, אלא "צריך האדם לעבוד השי"ת ביראה, ומיראה בא לאהבה" (פר' וישב ד"ה עוד בל וישב), והטעם לדבר הוא שאף ש"היראה הוא שער ליכנס בה לפנים, אבל לית תמן פולחני" (ראה זוהר ח"ב רסז). דהיינו שאין שם בחינת עבודת, כי מחמת היראה מתיירא לגשת לעשות שום עבודת, על כן ברא הקב"ה בחינת אהבה לעבדו באהבה, כי זה עיקר העבודת ועבדו את ה' בשמחה' (תהלים ק, ב).

ואכן דא בלא דא אי אפשר, ו"השי"ת ב"ה בשביל צורך העבודת שולח לאדם בלבו בחינת אהבה להיראה, כי העבודת צריך להיות שהיראה תהיה כלולה באהבה ואהבה כלולה ביראה" (פר' בחוקותי שם). וכמו שמביא רבינו בשם הרה"ק רבי שמעון אדערברגער ז"ע [מתלמידי רבו' החוזה מלובלין], "שאמר טעם למה אנו אומרים 'אשר קדשנו במצותי', והוא ליה למימר 'אשר קדשנו במצוה', ואמר הוא הטעם, כי לכל מצוה ומצוה שהאדם עושה צריך לצרף לזה יראת ה' ואהבת ה', כי בלא דחילו ורחימו לא פרחית לעילא (תקו"ז תקון י, כה): ולזה שייך שפיר 'אשר קדשנו במצותי'" (ריש פר' בראשית).

וראה גילוי נפלא שכתב רבינו (ריש פר' חיי שרה): "על ידי שיש לאדם מורא רב, על ידי זה יוכל האדם לבוא ליראת השם" (וראה עוד פר' בראשית שם).

המדור מוקדש לזכות הרב אברהם פנחס בן הינדל לאה שליט"א

ניצוצי אור

יראת ה'

מיד בקומו בבוקר יתלבש האדם ביראת ה' ועל ידי זה יתנהג כל היום בקדושה מראשית עריסותיכם תתנו תרומה לה' לדורותיכם (טו, כא).

נראה לפרש, כי האדם כשניעור משנתו עושה שוכב על מטתו, צריך להרגיל עצמו שיזדעזע מפניו יתברך שמו, ולהתלבש עצמו ביראתו יתברך שמו, ולמסור כל רמ"ח איבריו וש"ס גידיו אליו יתברך שמו שינהיגם לעבודתו יתברך שמו. וזה פירוש 'מראשית עריסותיכם' - לשון 'מטה' כמו 'רבדתי ערסי' (משלי ז, יט), 'תתנו תרומה לה' - תקדשו עצמיכם תיכף לה', ועל ידי זה יהיה כל היום בקדושה. (פר' שלח)

עבודת ה'

כשאדם מפקיר עצמו לעשות רצון ה' עומד משה רבינו לימינו לשמרו

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויבך וכו' (י לה).

שמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב יעקב יצחק [מלובלין] צלה"ה פירוש על נונין הפוכין [שיש בפרשה זו בתחילתו ובסופו], כי הצדיק הנוסע להדרך צריך להסתכל אל המקום אשר יבוא שמה שיהיה טוב, ולהסתכל גם כן לביתו שיהיה טוב [וזהו ענין הנונין הפוכין, ש'ויהי בנסוע' הצדיק הרי הוא מסתכל לפנים ולאחור] עכ"ד.

והנה דבר גבוה אמר כבוד אדמו"ר, דהיינו [שכוונתו הפנימית היא] שכאשר רצון האדם לתקן נשמתו צריך להפקיר את עצמו ולשכוח את עצמו רק לעשות רצון הבורא, ועיקר רצונו שיהיה צינור להמשיך שפע לישראל, ואף על פי כן צריך להשגיח על עצמו [ולכן אמר שהצדיק בעת נסיעתו בעבודת ה' מסתכל גם על עניני ביתו, ע"כ הפירוש לדברי רבו, ומוסיף רבינו], והנה כאשר האדם מעלה עצמו ואינו משגיח על עניניו מי משמר אותו, רק משה רבינו ע"ה עומד לימין כל אחד מישראל להיות לו לעזר לעבודתו יתברך שמו, וזה פירוש הכתוב 'ויהי בנסוע הארון' - כאשר האדם מעלה עצמו [ונסוע בדרכי ה' יתברך], ויאמר משה קומה ה' וכו' [ויפוצו אויבך] שמשו רבינו משמרו]. (פר' בהעלותך)

כשאדם אינו שומע לעצת היצר הרע הוא מהפכו לטוב

מראשית עריסותיכם תתנו תרומה לה' לדורותיכם (טו, כא).

כי לעתיד כשיתוקן הכל יהיה היצר הרע נקרא 'לבן' לשון לבנונית [מפנין שיתלבן, ועתה נקרא 'בלעם' והטוב שלו הוא לשון צפון ומכוסה 'בלעם' מלשון בלוע], וע"י שהאדם אינו שומע אליו בזה מעלה אותו ועושה ממנו יצר טוב.

וזה פירוש 'מראשית עריסותיכם' - [ערס' לשון 'ארס' באותיות מחולפות] (שהאותיות אלף ועין מתחלפות), וארס רומז ליצר הרע [שנמשל לנחש], ונקרא 'ראשית' שבא לאדם [מיד בעת הולדתו] קודם שבא אליו היצר טוב [בהיותו בן י"ג], מזה [ה'ראשית' שהוא היצר הרע] תתנו גם כן 'תרומה לה', כי על ידו תוכלו גם כן לעבוד ה', כי האדם צריך לחשוב בלבו הלא כוונת היצר הרע בזה שמפתה אותי הוא לעשות רצון קונו, ואנכי ג"כ אעשה רצונו יתברך שמו ולא אשמע אליו, ובזה יוכל לעבוד השי"ת עם היצר הרע, והשי"ת יזכנו לעבוד בכל לב בנחת. (פר' שלח)

נסתרות האור

בבחינת זעיר אנפין אין ותרגות לעוונות - אבל כשבני ישראל יבקשו וימשיכו הארה מבחינת כתר נמחלים להם כל העוונות

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ב. ת. ב).

ויש להקשות, לכאורה הוה ליה למימר 'אל מול פני המנורה יאירו ששה הנרות' (ולא 'שבעת הנרות', שהרי 'פני המנורה' הכוונה לנר האמצעי, ואלו הרי מאירים רק ששה נרות). ונראה לתרץ, דהנה ידוע שאין שינוי רצון לפניו יתברך שמו, ו[אם כן קשה ל]מה אנו מתפללים ומבקשים מלפניו יתברך שמו.

רק דהנה יש בחינה שנקרא הקב"ה [הוא בחינת זעיר אנפין - ספירת תפארת], ואיתא בגמרא (בבא קמא ג. א) 'כל האומר הקב"ה וותרן כו' [וותרו חייו, ופירש רש"י: ותרן - לעבור על כל שפעם. יתרו חייו - יופקרו חייו וגופו שמורה אל הבריות לחטוא. ע"כ], כי שם אין שום וותרנות בבחינה שנקרא הקב"ה.

ואנשי כנסת הגדולה תקנו לנו לומר 'כתר יתנו לך ה', ולהבין הענין נראה לי, שהשי"ת כביכול הניח בחינת שמים וארץ [דהיינו בחינת זעיר אנפין ונוקבא - תפארת ומלכות] שהתיקון שלהם יהיה ע"י מעשה התחתונים כאשר זכרתי לעיל (ראה בד"ה בהעלותך הב), והתיקון שלהם הוא להעלות עולמות התחתונים [הם בחינות זעיר ונוקבא] ולהמשיך הארה למטה מעולמות העליונים [שהם בחינות אריך אנפין אבא ואמא - כתר חכמה ובינה], וזה הוא בכל עת ובכל זמן.

וזה פירוש 'כתר יתנו לך ה', כי בתפילת מוסף נמתקים הדינין ויש עליות עולמות [שבחינות זעיר ונוקבא מתעלים לבחינת כתר], ונמשך הארה מבחינת אריך אנפין [שהוא ספירת כתר] לבחינת הוי"ה ב"ה [שהוא בחינת זעיר אנפין]. ובוזא אתי שפיר, שבבחינה שנקרא הקב"ה אין שום וותרנות, רק שכאשר נמשך לבחינת הקב"ה מבחינה שנקרא 'אריך אפים' [דהיינו בחינת אריך אנפין ספירת הכתר] שם הוא וותרנות, וזה אין נקרא שינוי רצון [שלכאורה קשה, שמצד אחד רצון ה' שלא לוותר על העוונות, ומצד שני בבחינת אריך אנפין יש בחינת ויתור עוונות]. רק [התירוץ הוא] שכך היה רצון המאציל בתחילה, שכאשר ישראל עם קדושו יבקשו ויתחננו מלפניו וימשיכו הארה מבחינת אריך אנפין לבחינת הוי"ה ב"ה, אזי יפעלו כל טוב ויוותר להם מה שיבקשו מלפניו יתברך שמו, ומשם נמשך מחילה סליחה וכפרה לישראל. [וזהו ענין כל תפלה שאנו מתפללים, שאינו נקרא שינוי רצון כלפי הבורא, אלא שכך היה רצון המאציל בתחילה, שעל ידי שנתפלל לפניו נשנה כביכול את רצונו].

וזה פירוש הכתוב 'בהעלותך את הנרות' - כשתרצה להעלות את שני המאורות הגדולים כנ"ל [דהיינו לתקן בחינת זעיר ונוקבא שהם בחינת שמש וירח, שהם 'נרות' לעולם], וגם 'נרות' רומז לנשמות ישראל כמו שכתוב (משלי כ. כז) 'נר ה' נשמת אדם', [אזי] תמשיך משבע [ספירות] תחתונות דעתיק [שהיא בחינת אריך אנפין, דהנה כל ספירה מורכבת מעשר ספירות פרטיות, ובספירת כתר ג' הספירות העליונות נקרא 'עתיק', ו' ספירות התחתונות 'אריך אנפין'] לבחינת מלכות קדישא [וכנ"ל שממשיך מבחינת אריך אפים להוי"ה ב"ה], והיא נקראת 'פני המנורה', כמו דאיתא בתיקונים (תקון כא. ג. ב) 'איהי מנרתא דיליה' [בחינת המלכות היא המנורה שלן], דהיינו כשרצונך יהיה להעלות [את שני המאורות הגדולים] כנ"ל תראה להמשיך הארה ממקור גבוה [דהיינו בחינת כתר] לבחינת מלכות [וזהו 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', שאל מול בחינת מלכות יאיר אור מבחינת ז' ספירות התחתונות של ספירת כתר], ודו"ק.

תולדות ה'אור'

לרגל י"ח סיון י"ד של הסבא קדישא

הרה"ק ר' ישכר דוב מראדושיץ זי"ע מתלמידי החוזה מלובלין

סיפר הרה"ק רבי חיים מאיר חיאל ממאגלינצא זי"ע, ששמע מפי הרה"ק רבי ישכר דוב הסבא קדישא מראדושיץ זי"ע, שפעם אחת בהיותו בלובלין אצל רבו החוזה, התאכסן באותה בית מלון שנתאכסן שמה רבינו ה'אור לשמים' זי"ע. רבינו היה כבר אז מפורסם, וכל התנהגותו היתה בהרחבה, ולכן התאכסן בחדר מיוחד שבקומה העליונה, אבל הרה"ק מראדושיץ זי"ע היה אז רך בשנים, ועוד לא נתפרסם ולא היה ביכלתו לשכור לו מקום מיוחד, ולכן התקין לעצמו בעליה משכב על השחת.

כשהאיר הבוקר וקמו משנתם, נזדמן ושניהם ירדו יחד במדרגות המוליכות מהקומה, ורבינו סמך עצמו על הרה"ק מראדושיץ זי"ע. והיה כאשר ירדו במדרגות, נאנח הרה"ק מראדושיץ זי"ע. שאל אותו רבינו: 'מדוע אתה נאנח?' ענה לו הרה"ק מראדושיץ זי"ע: 'למה לא אאנח, אם יש לרבי [הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע] נתח טוב למי מכבדים, מכבדים את מאיר'ל, אם יש לרבי איזה שחרית מיוחס, שולחים את מאיר'ל לעבור לפני התיבה, כשמגיע הרבי לאיזה זמר מעולה, מי מזמר מאיר'ל, אבל אם תזדמן חתונה אצל חתן וכלה בני עניים או יתומים ר"ל, אז שולחים לקרוא את בער'ל [דהיינו הרה"ק מראדושיץ, ועל עצמו אמר], ואומרים לו: לך בער'ל והשחר פניך ואמור שם בדחנות ושמה חתן וכלה, ולא אאנח?!'

ויפן אליו רבינו ושאל אותו: 'אפשר אתה רוצה לקבל עליך את עול הרבנות? תן לי ידך'. ויתן לו הרה"ק מראדושיץ זי"ע את ידיו. בעת שסיפר הראדושיצער את מעשה הזאת אמר בזה"ל: 'נתתי לו את ידי, אין איך האב צי גיאפאט מיט ביידע הענד' [ואני תפשתי בשתי ידיים], והיה נראה מדבריו שהיתה אצלו נתינת ידו של הר' מאיר'ל כמו סמיכה על רבנות (שיחות חיים עמ' 32, וראה שם המשך המעשה).

מלבד אותו מעשה, בו קיבל הסב"ק מראדושיץ זי"ע את ברכתו של רבינו שנחשבה בעיניו כסמיכה לרבנות, זכת לקבל ברכה יותר מפורשת מפיו, ומעשה שהיה כך היה. בעת החתונה הגדולה והידועה באוסטילא, התכנסו ובאו כל גדולי האדמו"רים בדור ההוא, ובראשם סב החתן הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפאטא זי"ע בעל "אוהב ישראל", שהטריח עצמו לבוא במיוחד כדי להשתתף בחתונת נכדו, למרות זקנותו המופלגת, בחתונה זו אמר הסב"ק מראדושיץ זי"ע מילתא דבדיחותא פנינים יקרים מפז שזורים בפסוקים נבחרים שנחרזו בחרוזים בטוב טעם הפלא ופלא, הדברים נאמרו על-ידו לבקשת סב החתן האוהב ישראל זי"ע. בשמעם את דבריו געו כל העם בבכיה. במעמד זה הכריז, כי מי שלא תיקו את חטאיו, אל יעז לרקוד בחתונה זו. צדיקי הדור אמרו, כי כל המסובים עשו אז תשובה מאהבה.

בסיימו פנה אליו רבינו שהשתתף גם הוא בחתונה מפורסמת זו, ואמר לו: 'אתה אינך מבין כלל איזה דברים יקרים אמרת בדברי הבדחנות', השיב לו הסב"ק מראדאשיץ: 'אתם עוסקים ברזי דאורייתא, ואותי אתם עושים לבדחן'. השיבו רבינו: 'אני נותן לך תקיעת כף ומבטיחך שעוד יסתופפו בצלך אלפי חסידים'.

כשעבר כמה שנים והסב"ק מראדאשיץ התחיל לנהוג באדמורו"ת התרעם עליו רבינו [בטח היה לרבינו טעמים כמוסים, אך בפשטות אולי ניתן לבאר, שעד ההסתלקות של החוזה מלובלין ובמקצת גם עד ההסתלקות של הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' זי"ע היו רוב החסידים בארצות פולין מלוכדים ומאוחזים תחת דגלם, ומעת פטירתם התרבו ביותר התחלקות מחנה החסידים לענפים שונים, ורבינו שהיו מגדולי תלמידי החוזה מלובלין וה'אוהב ישראל' רצה שימשיכו החסידים להתאחד תחת דגל אחד, והתרעם על התחלקות החסידים למחנות שונות (העורך)], עד ששלח לו הסב"ק מראדאשיץ זי"ע שליח להזכיר לו את התקיעת כף שנתן לו בחתונה הגדולה באוסטילא, אזי נחה דעתו של רבינו [קובץ נחלת צבי ט"ו, וראה שם עוד סיפורים נפלאים].

הגליון יוצא לאור על ידי

מכון 'המאיר לארץ'

להפצת תורת ה'אור לשמים' זי"ע

לתרומות והנצחות, לקבלת העלון, ולהערות והארות

פנה למכון:

053-3188564

או בכתובת האימייל: mailech8564@gmail.com